

Stora framgångar för Kina vid OS i Athen

Text och foto BERTIL LUNDAHL

För fyra år sedan överraskade kineserna både omvärlden och sig själva genom att ta inte mindre än tjuogoåtta guldmedaljer vid OS i Sydney. I nationernas medaljliga låg Kina länge på andra plats efter USA men passerades slutligen av Ryssland.

Trots framgångarna i Sydney talade ledande personer inom idrotten i Kina inför årets OS om cirka tjuugo guld som ett realistiskt mål. Man räknade inte med att kunna upprepa sensationen från Sydney. Men det blev alltså trettio två, vilket var mer än vad Ryssland lyckades erövra. Det är ingen tvekan om att Kina idag är en stormakt inom idrotten, även om det fortfarande finns ett antal områden där man inte kan hävda sig mot de bästa i världen.

”Asiens sjuke man”

Situationen nu utgör en stark kontrast till den som rådde under 1900-talets första hälft. Då kallades Kina för ”Asiens sjuke man” och några framgångar inom idrotten var det inte tal om.

Första gången Kina deltog i de olympiska spelen var i Los Angeles 1932. Två löpare och en tränare sändes iväg på en tjuogo dagar lång båtfärd över Stilla havet. Sprintern Liu Changchun blev den förste som tävlade i ett OS, dock utan framgång. Fyra år senare skickade man en trupp till Berlinolympiaden. Stavhopparen Fu Baolu blev nummer sju med en stav han lånat från en annan trupp. Inte heller i London 1948 nådde landet några framgångar.

Kommunisterna satsar på idrotten

Efter att kommunisterna tagit makten i landet 1949 så kom idrotten och fysisk fostran att prioriteras på ett helt annat sätt än tidigare. Den första artikel som Mao Zedong fick publicerad i sin ungdom handlade om fysisk fostran och för honom var det viktigt att bygga upp individernas fysiska styrka som ett led i att göra Kina starkt och mäktigt. Även om Kinas trupp till OS i Helsingfors 1952 inte nådde några framgångar – man inbjöds och anlände så sent att tävlingarna nästan var slut – så började kineser senare under 1950-ta-

let att nå världstoppen inom vissa grenar som ett resultat av satsningarna. Tyngdlyftaren Chen Jingkai blev Kinas förste världsrekordhållare 1956 och tre år senare tog bordtennisspelaren Rong Guotuan Kinas första guld i ett VM.

Taiwanfrågan påverkar idrotten

På grund av frågan om Taiwan, som fick tävla under namnet Republiken Kina, kom Kina inte att delta i OS 1956 och två år senare drog man sig ur Internationella olympiska kommittén (IOK). Det var först efter att kulturrevolutionen upphört och Kina inlett sin nya politik med öppning mot omvärlden som landet 1979 åter blev medlem av IOK. Taiwanfrågan löstes genom att Taiwan tävlar under namnet Chinese Taipei, men marscherar in bland länderna som börjar på ”T” vid invigningsceremonin.

Kinas comeback i OS

Vid vinterspelen i Lake Placid 1980 gjorde Kina sin comeback i olympiska sammanhang, dock utan några framgångar. Sommarspelen samma år i Moskva bojkotade man liksom USA och en del andra nationer på grund av Sovjetunionens invasion av Afghanistan.

Men fyra år senare, vid OS i Los Angeles, visade Kina att man blivit en idrottsnation att räkna med. Pistolskytten Xu Haifeng tog landets första OS-guld någonsin efter att bland annat ha besegrat den svenske guldmedaljören från OS 1972, Ragnar Skanåker. Sammanlagt femton guld blev det för Kina, vilket gav en fjärdeplats i nationstävlingen. Det var framför allt inom gymnastik, tyngdlyftning och skytte som man utmärkte sig.

Dessa tre sporter, liksom simhopp som man också tog guld i 1984, har sedan dess varit bland dem som gett Kina mest framgångar i OS. När OS-programmet utökades med bordtennis (1988) och badminton (1992) fick Kina ytterligare möjligheter att erövra guldmedaljer, vilket man också gjort.

Inom tennisen, däremot, har kineser länge haft svårt att hävda sig. Den ende kines som har varit i världstop-

pen är amerikanen Michael Chang. Men nu har Kina fått ett första genombrott. Det kinesiska damdubbelparet tog nämligen guld vid årets OS.

På damsidan har Kina tidigare fått fram vinnare i judo och taekwondo – nu tog man också guld i brottning.

På herrsidan visade guldets i kanot på C2 500 m att Kina även kan hävda sig i denna sport.

Inom friidrotten har Kina genom åren bara haft några enstaka stjärnor av världsklass. Före Athen-OS var det i

grenarna gång och långdistanslöpning för damer som man tagit några enstaka OS-guld. I dessa uthållighetssporter har asiater haft lättare att hävda sig. Den stora överraskningen i Athen var att en kines tog guld på 110 m häck för herrar, en gren som oftast dominerats av svarta löpare. Segraren Liu Xiang var alldeles omtumlad och verkade knappt fatta vad han ställt till med när han intervjuades av kinesisk TV efter loppet. Inte nog med att han hade vunnit, han hade dessutom vunnit överlägset och tangerat världrekordet.

Den 226 cm långa basketbollspelaren Yao Ming, som här gör reklam för teleoperatören China Unicom, bar den kinesiska flaggan under inmarschen vid OS i Athen.

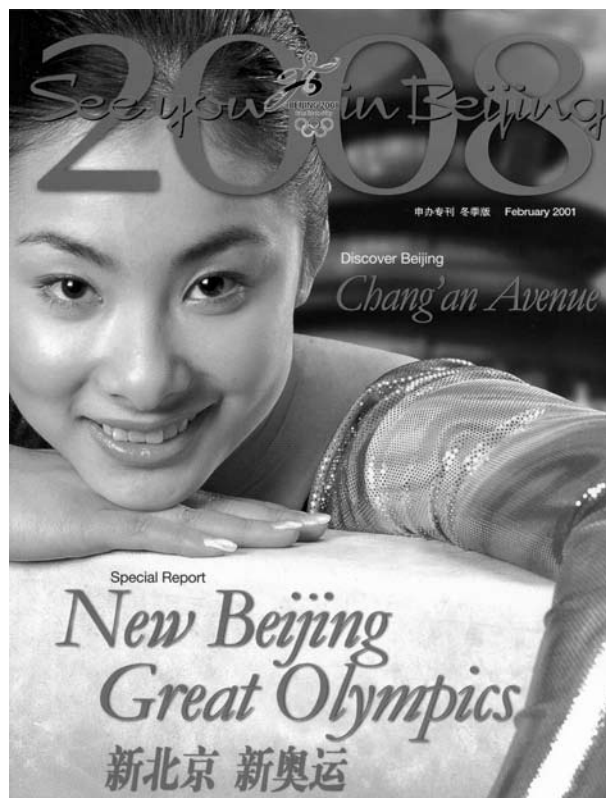
Apropå segerintervjuerna i kinesisk TV så var den vanligaste första frågan inte ”Hur känns det?”, som man hört till leda i svensk TV, utan det för oss mer oväntade ”Vad skulle du vilja säga till din mamma?” Något för svensk TV att ta efter?

Ekonomiskt framgångsrika idrottsutövare

Med det stora intresse för idrott som finns i Kina idag kan ett OS-guld eller andra sportsliga framgångar betyda mycket rent ekonomiskt för en enskild idrottsutövare. Den 226 cm långa basketbollspelaren Yao Ming, som bar den kinesiska fanan vid invigningsceremonin i Athen och som är den mest uppmärksammade utländske spelaren i amerikanska basketbolligan NBA, figurerar mycket flitigt i reklamsammanhang i Kina. Äter man på McDonalds kan det hända att man får slå sig ner vid ett bord med Yaos bild på.

En före detta idrottsman som också varit ekonomiskt framgångsrik är gymnasten Li Ning, som 1999 av det internationella sportjournalistförbundet valdes till en av de tjugofem bästa idrottsutövarna i världen under 1900-talet. Han driver ett företag som säljer sportkläder under hans eget namn. Vid de fyra OS som har varit sedan 1992 har han sponsrat de kinesiska utövarna med kläder och skor och han siktar förstås på att utöka sin verksamhet ytterligare inför OS i Peking 2008.

En annan före detta gymnast som också varit aktiv i samband med Pekings OS-kandidatur är Liu Xuan, som tog guld i Sydney 2000. Hennes ansikte ser man ofta på bussar i Kina tillsammans med ett känt brännvinsmärke.

Gymnasten Liu Xuan arbetade för att Peking skulle få OS. Hon gör också reklam för ett känt brännvinsmärke.

En lite sökt kombination, för man får väl utgå från att det inte var brännvin som gjorde henne till världsstjärna.

Gymnasten Li Ning har efter karriären skapat det största företaget för sportkläder i Kina.

I samband med nationaldagen den 1 oktober avtäcktes den stora tavla som visar hur många dagar, timmar, minuter och sekunder det är kvar till OS i Peking 2008. Den är placerad framför Historiska museet vid Himmelska fridens torg.